

V I Lenin

Dumans upplösning och proletarietets uppgifter

Dumans upplösning ställer arbetarpartiet inför en hel rad synnerligen viktiga frågor. Vi nämner de viktigaste av dem: 1. att göra en allmän värdering av denna politiska händelse i vår revolutions förlopp; 2. att bestämma den fortsatta kampens innehåll och de paroller, under vilka den skall föras; 3. att bestämma formerna för denna fortsatta kamp; 4. att välja ögonblicket för kampen eller rättare sagt att taga de omständigheter i betraktande, vilka skulle kunna hjälpa till att välja det riktiga ögonblicket.

Låt oss i korthet dröja vid dessa frågor.

I

Dumans upplösning har på det mest påtagliga och krassa sätt bekräftat deras åsikter, vilka varnade för att låta sig ryckas med av dumans "konstitutionella" yttre och av den ryska politikens konstitutionella, om man så kan uttrycka sig, yta under andra kvartalet av 1906. De "stora ord", som våra kadeter (och kadetofiler) slösade med inför duman, med anledning av duman och i samband med duman, har nu av livet självt avslöjats som ett ynkligt pladder.

Lägg märke till ett intressant faktum: duman har upplösts *på strängt konstitutionell grundval*. Det var intet "fördrivande". Det var intet lagbrott. Tvärtom, det skedde strängt lagenligt, som i vilken "konstitutionell monarki" som helst. Den högsta makten upplöste kammaren med stöd av "författningen". "Kammaren" upplöstes på grund av den och den paragrafen *och genom samma ukas* (jubla, lagtolkare!) fastställdes nya val eller tidpunkten för en ny dumaskallande.

Men just här visade sig med en gång det illusoriska i den ryska författningen, det fiktiva i vår inhemska parlamentarism, vilket socialdemokratins vänsterflygel så ihärdigt påvisade under hela första hälften av 1906. Och nu är det inte några "trångsynta och fanatiska bolsjeviker" utan de allra fredligaste, laglydiga liberaler, som – *genom sitt uppträdande* – erkänt denna den ryska författningens speciella karaktär. Kadeterna erkände det därigenom att de besvarade dumans upplösning med en "massflykt till utlandet", till Viborg, svarade med ett upprop, som var lagstridigt, svarade och svarar med artiklar i den högst moderata *Retj*, som är nödsakad att erkänna, att det *faktiskt* är fråga om självhärskardömet återupprättande, att Suvorin oförhoppandes säger sanningen, då han skriver att han väl knappast kommer att uppleva en ny дума. Alla kadeternas förhoppningar har med en gång förflyttat sig från "författningen" till revolutionen – och allt detta endast till följd av en enda strängt konstitutionell handling av högsta statsmakten. Och ännu i går bröstdade sig kadeterna i duman med att de är "dynastins sköld" och anhängare av den strängaste författningenslighet.

Livets logik är starkare än författningensläroböckernas logik. Revolutionen lär.

Allt vad "bolsjevik"-socialdemokraterna skrivit om kadetsegrarna (jämför broschyren "Kadeternas seger och arbetarpartiets uppgifter" av N. Lenin) har på ett glänsande sätt bekräftats. Kadeternas hela ensidighet och kortsynthet har blivit uppenbar. Författningensillusionerna – denna fågelskrämma, på vilken man kände igen den klippfasta bolsjeviken – har för allas ögon visat sig vara just illusioner, vara ett bländverk, en chimär.

Det finns ingen дума! tjuter *Moskovskije Vjedomosti* (Moskva-meddelanden) och *Grasjdanin* i ett anfall av vild förtjusning. Det finns ingen författning! upprepar bedrövat kadeterna, de smarta kännarna av vår författning, vilka så skickligt återopade sig på den, så njöt av dess paragrafer. Socialdemokraterna kommer inte att jubla (vi gjorde också allt vad som kunde

göras av duman) men inte heller att fälla modet. Folket har vunnit en sak – kommer de att säga – det har förlorat en av sina illusioner.

Ja, i kadetpartiets gestalt lär hela det ryska folket, det lär inte ur en broschyr, utan av sin egen revolution, som det självt gör. Vi sade en gång, att folket med kadeterna förlorar sina första och med trudovikerna sina sista borgerliga illusioner om friheten. Kadeterna drömde om att man skulle kunna befria sig från livegenskapen, godtycket, uppblåsthet, asiatismen, självhärskardömet *utan* att störta den gamla regimen. Kadeterna har redan lidit skeppsbrott med sina inskränkta drömmar. Trudovikerna drömmer om att massorna skall kunna befrias från eländet, att den ena människans exploatering genom den andra skall kunna avlägsnas *utan* att varuhushållningen tillintetgöres: de kommer också att lida skeppsbrott, och det i en inte så långt avlägsen framtid, om vår revolution leder till full seger för våra revolutionära bönder.

Kadeternas raska uppsving, deras svindlande valsegrar, deras triumf i kadetduman, deras plötsliga sammanbrott på grund av ett enda penndrag av den ”högtälskade monarken” (vilken, som man väl kan säga, spottat Rothjev mitt i synen, trots hans kärleksförklaring) – allt detta är händelser av allvarlig politisk betydelse, allt detta är etapper av *folkets* revolutionära utveckling. Folket, d. v. s. de breda befolkningsmassorna, har till år 1906 ännu inte blivit medvetet revolutionärt som massa. Man har allmänt blivit medveten om självhärskardömet outhärdlighet, likaså om ämbetsmannaregeringens oduglighet, samt om nödvändigheten av en folkrepresentation. Men folket har ännu inte kunnat bli medvetet om och känna, att den gamla makten och en *maktägande* folkrepresentation inte kan försonas. Det visade sig att folket för detta behövde en särskild erfarenhet, kadetdumans erfarenhet.

Kadetduman har under sin korta livstid åskådligt visat folket hela skillnaden mellan en *maktlös* och en *maktägande* folkrepresentation. Vår paroll, Konstituerande församling (d. v. s. en *suverän* folkrepresentation) har visat sig vara tusenfalt riktig, men livet, d. v. s. revolutionen ledde till den på en längre och mera komplicerad väg än vad vi kunde förutse.

Tag en överblick av den stora ryska revolutionens huvudetapper, och ni skall få se hur folket *genom sin erfarenhet* steg för steg kommer till parollen om Konstituerande församlingen. Det är ”förtroendets” epok i slutet av 1904. Liberalerna är förtjusta. De besätter hela avantscenen. Mindre ståndaktiga socialdemokrater talar till och med om det innevarande ögonblickets *två* huvudkrafter: liberalerna och regeringen. Och *folket* genomsyras av ”förtroendets” idé, går ”förtroendefullt” till Vinterpalatset den 22 (9) januari. ”Förtroendets” epok för fram en *tredje* kraft, proletariatet, på scenen och lägger grunden till det djupaste *misstroende* hos folket mot den absolutistiska regeringen. ”Förtroendets” epok slutar med att folket vägrar att tro på regeringens *ord* om ”förtroende”.

Nästa etapp. Man har utlovat bulyginska duman. Förtroendet har rättfärdigats genom handling. Folkrepresentanterna inkallas. Liberalerna är överförtjusta och manar till deltagande i valen. De liberala professorerna manar – som det höves dessa bourgeoisins ”ideologiska” släpbärare – studenterna att studera och inte befatta sig med revolutionen. Mindre ståndaktiga socialdemokrater sträcker vapen för liberalernas argument. Folket träder fram på scenen. Proletariatet sopar genom oktoberstrejken bort bulyginska duman och erövrar friheten, tilltvingar sig ett manifest, som till form och innehåll är fullt konstitutionellt. Erfarenheten övertygar folket om att det inte är tillräckligt att erhålla ett löfte om frihet, utan att man dessutom måste *ha kraft att erövra friheten*.

Vidare. I december indrager regeringen friheterna. Proletariatet reser sig. Det första upproret slås ned. Men den hårdnackade och förtvivlade kamp med vapen i hand, som proletariatet för på Moskvas gator, gör att dumans inkallande blir oundvikligt. Proletariatets bojkott misslyckas. Proletariatet har inte tillräcklig kraft att hindra den witteska duman. Kadeterna

strömmar in i duman. Folkrepresentationen är ett fullbordat faktum. Kadeterna är överförtjusta. Deras jubel har inga gränser. Proletariatet står skeptiskt avvaktande.

Duman börjar arbeta. Folket drar tio gånger större nytta av den i någon mån utvidgade friheten än kadeterna. Det visar sig genast, att kadetduman ifråga om stämning och beslutsamhet *blir efter* folket. Kadetdumans epok (maj och juni 1906) blir en epok, som uppvisar de största framgångar för de partier, som står *till vänster* om kadeterna: trudovikerna överflyglar kadeterna i duman och klandrar dem på folkmötena för deras ängslan, socialdemokraternas och socialistrevolutionärernas press växer, den revolutionära bonderörelsen stärkes, jäsningen i armén ökar, proletariatet, som var utmattat genom decembernederlaget, börjar röra på sig. Kadetkonstitutionalismens epok visar sig vara inte kadet- och författningsrörelsens utan den revolutionära rörelsens epok.

Denna rörelse *framvingar* dumans upplösning. Erfarenheten bekräftar, att kadeterna endast är ett "skum". Deras styrka är härledd ur revolutionens styrka. Men på revolutionen svarar regeringen med en till sitt väsen revolutionär (ehuru till formen konstitutionell) upplösning av duman.

Folket övertygar sig *genom erfarenheten* om att folkrepresentationen är en *nolla*, om den inte är suverän, om den inkallas av den gamla makten, om den gamla makten förblir oantastad vid sidan av den. Händelsernas objektiva gång ställer inte längre frågan om en eller annan formulering av lagarna, av författningen på dagordningen, utan frågan om *makten*, den reella makten. Alla slags lagar och alla slags valda representanter är *lika med noll*, om de inte har någon makt. Det har kadetduman *lärt* folket. Frid över dess stoft. Vi skall emellertid väl utnyttja de lärdomar den givit!

II

Vi kommer härmed omedelbart till den andra frågan: om det objektiva, av historien dikterade innehållet i den förestående kampen och de paroller, som vi måste ge denna kamp.

De mindre ståndaktiga socialdemokraterna, mensjevikerna, har också här hunnit visa prov på vacklan. Deras första paroll lydde: *kamp för återupptagande av dumans session* för att inkalla Konstituerande församlingen. Petersburgskommittén protesterar. Det absurda i parollen är alltför iögonenfallande. Detta är inte ens opportunist, utan helt enkelt absurditet. Centralkommittén tar ett steg framåt. Den ger ut parollen: *kamp mot regeringen till dumans försvar för att inkalla Konstituerande församlingen*. Det är naturligtvis bättre. Det är redan inte så långt ifrån parollen *kamp för den absolutistiska regeringens störtande* för Konstituerande församlingens inkallande på revolutionär väg. Dumans upplösning tjänar utan tvivel som anledning till folkets allmänna kamp för den *maktägande* folkrepresentationen: *i denna mening* är parollen "till dumans försvar" inte alldeles oantaglig. Men saken är den, att parollen i denna mening redan är innesluten i vårt erkännande av dumans upplösning som anledning till kamp. Men formuleringen: "till dumans försvar", som inte uttryckligen tolkas i denna (d. v. s. i ovan nämnda) mening, förblir oklar och är ägnad att framkalla missförstånd, den betyder ett återvändande till den gamla i viss mån redan överlevade *kadetduman*. Kort sagt, denna formulering framkallar en rad oriktiga och skadliga "retrograda" tankar. Det som är riktigt i denna formulering inneslutes helt och fullständigt i motiven till vårt kampbeslut, i *förklaringen* till varför dumans upplösning anses vara en tillräckligt viktig anledning till kamp.

En marxist får under inga omständigheter glömma, att parollen om *omedelbart* förestående kamp inte helt enkelt och direkt kan härledas ur ett bestämt programs *allmänna* paroll. Det räcker inte med att åberopa sig på vårt program (se slutet av denna artikel: självhärskardömetts störtande och Konstituerande församlingen o. s. v.), för att bestämma parollen för den *nu*,

sommaren eller hösten 1906 omedelbart förestående kampen. För detta måste man ta hänsyn till den *konkreta* historiska situationen, följa hela revolutionens utveckling och hela dess följdriktiga förlopp och inte härleda våra uppgifter endast ur vårt programs principer, utan också ur rörelsens *tidigare* steg och etapper. Endast en sådan analys blir en verkligt historisk analys, till vilken den dialektiska materialisten är förpliktad.

Och just en sådan analys visar oss, att det objektiva politiska läget nu inte *rest* frågan, huruvida en folkrepresentation *finnes*, utan frågan, huruvida denna folkrepresentation är *maktägande*.

Den objektiva orsaken till kadetdumans undergång ligger inte i att den inte förstod att ge uttryck åt folkets behov, utan i att den ej mäktade med den *revolutionära* uppgiften att föra kamp för *makten*. Kadetduman inbillade sig vara ett konstitutionellt organ men i själva verket var den ett revolutionärt organ (kadeterna trätte på oss för att vi betraktade duman som ett revolutionärt organ, som en etapp till eller ett verktyg för revolutionen – men livet har fullständigt bekräftat *vår åsikt*). Kadetduman inbillade sig vara ett organ för kampen mot *regeringen*, men i verkligheten var den ett kamporgan för hela den gamla maktens *störtande*. Så gick det i verkligheten, ty det givna ekonomiska läget krävde det. Men just för *denna* kamp visade sig kadeternas duma vara ”oduglig”.

Den okunnigaste bonde får nu inhamrat i sitt medvetande : duman är inte till någon nytta, ingen duma är till den ringaste nytta, om *folket inte har någon makt*. Och hur skall man tillkämpa sig makten? Genom att *störta* den gamla makten och skapa en ny, fri, vald folk-makt. *Antingen* störtar man den gamla makten, *eller* anser man revolutionens uppgifter vara omöjliga att genomföra i den omfattning, som bönderna och proletariatet ställer dem.

Så har *livet* självt ställt frågan. Så har året 1906 ställt frågan. Så ställdes frågan genom kadetdumans upplösning.

Vi kan naturligtvis inte garantera, att revolutionen med en gång löser denna uppgift, att kampen kommer att bli lätt och enkel, att segern är fullt och obetingat säkrad. Ingen skall någonsin kunna gå i borgen för något sådant innan kampen börjat. En paroll är ingen garanti för en enkel och lätt seger. Parollen är en hänvisning till det *mål*, som måste uppnås för att de *givna* uppgifterna skall kunna lösas. Tidigare var skapandet (eller inkallandet) av en folkrepresentation i allmänhet en sådan omedelbart given uppgift. Nu är denna uppgift: att trygga *makten* åt folkrepresentationen. Men det betyder: den gamla maktens avlägsnande, förstörande, *störtande*, den absolutistiska regeringens störtande.

Om inte denna uppgift löses *fullständigt*, så *kan inte* heller folkrepresentationen vara fullständigt suverän – följaktligen kan det inte heller finnas tillräckliga garantier för att inte denna nya folkrepresentation råkar ut för samma öde som kadetduman.

Vad det objektiva sakläget för närvarande sätter på dagordningen är inte kampen för folkrepresentationen, utan kampen för att skapa sådana betingelser, att det blir omöjligt att driva bort eller upplösa folkrepresentationen, att det blir omöjligt att förnedra den till en komedi, så som Trepov & Co. gjorde med kadetduman.

III

Den sannolika formen för den annalkande kampen bestämmes delvis genom sitt innehåll, delvis genom de tidigare formerna för folkets revolutionära kamp samt självhärskardömet kontrarevolutionära kamp.

Vad kampens innehåll angår, så har vi redan påvisat, att den för närvarande efter två års revolution är koncentrerad på den gamla maktens störtande. Det fullständiga förverkligandet av detta mål kan uppnås endast genom det allmänna väpnade folkupproret.

Vad de tidigare kampformerna angår, så är generalstrejken och upproret mass- och folk-rörelsens ”sista ord” i detta avseende i Ryssland. Det sista kvartalet av året 1906 har ej kunnat undgå att efterlämna outplånliga spår i medvetandet och i stämningen hos proletariatet, bönderna, den klassmedvetna delen av hären och den demokratiska delen av de intellektuellas olika yrkesföreningar. Det är därför fullkomligt naturligt att den första tanke, som efter dumans upplösande vaknade hos de breda massornas kampdugliga element var: generalstrejk. Ingen hyste heller det ringaste tvivel om att svaret på dumans upplösning oundvikligen *måste* bli en generalstrejk i hela Ryssland.

Det har varit till en viss nytta, att denna mening var allmän. De revolutionära organisationerna har nästan överallt medvetet och systematiskt *hållit* arbetarna *tillbaka* från spontana och partiella utbrott. Det bekräftas av de underrättelser, som inlöper från de mest skilda trakter i Ryssland. Erfarenheterna från tiden oktober–december har otvivelaktigt bidragit till att i mycket högre grad än tidigare koncentrera uppmärksamheten på en *allmän och samtidig* aktion. Dessutom måste ännu en ytterst karakteristisk omständighet antecknas: att döma av underrättelserna från några av arbetarrörelsens stora centra, t. ex. från Petersburg, har arbetarna inte bara lätt och snabbt uppfattat idén om en allmän och samtidig aktion, utan dessutom bestämt gått in för en avgörande *kampaktion*. Den misslyckade tanken på en *demonstrationsstrejk* (på en eller tre dagar) med anledning av dumans upplösning – en tanke som dök upp hos en del mensjeviker i Petersburg -- denna tanke stötte på det bestämdaste motstånd från arbetarnas sida. Den säkra klassinstinkten och erfarenheten hos personer, som mer än en gång lett en allvarlig kamp, lät dem genast förstå, att det nu inte alls längre var fråga om en demonstration. Vi tänker inte demonstrera – sade arbetarna. Vi tänker gå till en förtvivlad, avgörande kamp, så snart ögonblicket för en allmän aktion kommit. Det var av allt att döma den allmänna åsikten bland Petersburgsarbetarna. De förstod att efter allt vad Ryssland upplevat sedan 1901 – (det år, då en bred demonstrationsrörelse började) vore delaktioner och särskilt demonstrationer löjliga, att den politiska krisens skärpning utesluter möjligheten av att åter ”börja från början”, att fredliga demonstrationer endast skulle vara övermåttan fördelaktiga för regeringen, som i december med välbehag ”luktat blod”. De skulle till absolut ingen nytta ha försvagat proletariatet, de skulle ha bidragit till att poliserna och soldaterna fått anledning att kasta sig över vapenlösa människor, att gripa dem och skjuta dem. De skulle endast ha till en viss grad bekräftat Stolypins skryt om att han vunnit seger över revolutionen, eftersom han upplöst duman utan att skärpa den mot regeringen riktade rörelsen. Nu betraktar alla detta skryt som ett tomt hoverande, ty man vet och känner, att kampen ännu förestår. I annat fall skulle man ha tolkat ”demonstrationen” som en kamp, man skulle ha gjort den till en (hopplös) kamp, och inställandet av demonstrationen skulle man ha basunerat ut över hela världen som ett nytt nederlag.

Tanken på en demonstrationsstrejk var endast värdig våra Ledru-Rollinar från kadetpartiet, vilka överskattade parlamentarismen lika kortsynt som Ledru-Rollin gjorde 1849. Proletariatet förkastade genast denna tanke, och gjorde mycket riktigt i att förkasta den. Arbetarna, som ständigt stod öga mot öga med den revolutionära kampen, uppskattade riktigare än vissa intellektuella fiendens kampduglighet och nödvändigheten av en beslutsam kampaktion.

Tyvärr har vårt parti inte tillräckligt uppmärksammat frågan om kampaktionerna, till följd av att högerflygeln för närvarande har övertagit inom den ryska socialdemokratin. Den ryska socialdemokratins föreningskongress lät sig ryckas med av kadeternas segrar, den förstod inte att uppskatta det nuvarande ögonblickets revolutionära betydelse, den undandrog sig uppgiften att draga alla slutsatser av erfarenheten från oktober–december. Men partiet såg sig ställt inför nödvändigheten att tillgodogöra sig denna erfarenhet betydligt snabbare och betydligt häftigare än många av parlamentarismens beundrare hade tänkt sig. Det var ett

oundvikligt resultat av detta förhållande som gjorde, att vårt partis centrala institutioner i det avgörande ögonblicket tappade huvudet.

Den politiska masstrejkens förenande med det väpnade upproret dikteras återigen av hela läget. Härvid framträder särskilt åskådligt de svaga sidorna hos strejken som ett självständigt kampmedel. Alla är övertygade om, att en utomordentligt viktig betingelse för den politiska strejkens framgång är dess plötsliga utbrott, dess möjlighet att överrumpla regeringen. Nu är detta omöjligt. Regeringen lärde sig i december att bekämpa strejker och är i nuvarande ögonblick synnerligen väl förberedd till denna kamp. Alla betonar, att järnvägarna spelar en ytterst viktig roll vid en generalstrejk. Om järnvägstrafiken inställes, har strejken alla utsikter att kunna bli en generalstrejk. Om det inte lyckas att fullständigt inställa järnvägstrafiken, så kommer strejken – det kan man nästan med bestämdhet säga – inte att bli någon generalstrejk. Men för järnvägsmännen är det särskilt svårt att gå i strejk: tåg med straffexpeditioner står i full beredskap, väpnade truppavdelningar är placerade överallt längs järnvägslinjerna, på stationerna och ibland till och med på de enskilda tågen. Under sådana omständigheter kan – eller snarare – måste strejken oundvikligen i de flesta fall innebära direkt och omedelbar sammanstötning med den beväpnade makten. Lokomotivföraren, telegrafisten, växlaren blir genast ställda inför dilemman: antingen bli skjutna på stället (Golutvino, Ljubertsy och andra ryska järnvägsstationer har inte för roskull redan erhållit revolutionär ryktbarhet bland hela folket) eller återuppta arbetet och bli strejkbrytare.

Vi kan naturligtvis med rätta vänta det största hjältetmod av många järnvägsarbetare och järnvägstjänstemän, vilka i handling bevisat sin hängivenhet för frihetens sak. Självfallet ligger oss den tanken fjärran, att förneka möjligheten av en järnvägsstrejk och dess framgång. Men vi har inte rätt att sluta ögonen för uppgiftens *verkliga* svårighet: det vore den allra sämsta politik att förtiga dylika svårigheter. Men om man ser verkligheten i ögonen, om man inte bedriver strutspolitik, så blir det klart, att det väpnade upproret *oundvikligen* och omedelbart växer fram ur strejken. Järnvägsstrejk är uppror, det är obestridligt sedan december. Och utan järnvägsstrejk inställes inte järnvägstelegrafens arbete, avbrytes inte vidare befordran av brev per järnväg, är således en post- och telegrafstrejk av allvarlig omfattning omöjlig.

Av det givna sakläget, sådant det gestaltat sig sedan december 1905, framgår med obönhörlig nödvändighet, att strejken har en underordnad betydelse i jämförelse med upproret. Oberoende av vår vilja, tvärt emot vilka ”direktiv” som helst kommer det tillspetsade revolutionära läget att förvandla demonstrationen till strejk, protesten till kamp, strejken till uppror. Självfallet kan upproret, som väpnad masskamp, bryta ut endast om en bestämd del av hären aktivt deltar i detsamma. Därför kan en militärstrejk, truppernas vägran att skjuta på folket otvivelaktigt i ett eller annat fall leda till seger för en enbart fredlig strejk. Men det behöver väl knappast bevisas, att sådana fall endast skulle utgöra enstaka episoder i ett utomordentligt framgångsrikt uppror och att det endast finnes ett medel att öka antalet sådana fall, att komma dem så nära som möjligt: ett framgångsrikt förberedande av upproret, energi och kraft i de första upprorsaktionerna, militärens demoralisering genom oerhört djärva angrepp eller genom att stora delar av hären avfaller o. s. v.

Kort sagt, vid det nuvarande sakläget, sådant det utformats nu, vid dumans upplösning, kan det inte råda det ringaste tvivel om att den aktiva kampen leder direkt och omedelbart till uppror. Måhända kommer läget att ändras, och då måste man revidera denna slutsats, men i närvarande tid är den fullkomligt obestridlig. Det vore därför ett lättsinne, som gränsar till brott att uppmana till generalstrejk i hela Ryssland utan att mana till uppror, utan att klagöra att generalstrejken är olösligt förknippad med upproret. Därför måste alla krafter inriktas på att i agitationen klagöra sambandet mellan de olika kampformerna, att förbereda de betingelser, som bidrager till att i en ström förena de tre kampbäckarna: arbetarnas resning,

bondeupproret och den militära ”revolten”. Redan länge, sedan förliden sommar, sedan det berömda upproret på ”Potemkin” har dessa *tre former* för det verkliga folkupproret, d. v. s. *massupproret* – som är oändligt långt ifrån sammansvärjningen – den aktiva rörelsen, det *uppror*, som störtar självhärskardömet, fullt bestämt framträtt. Av dessa tre upprorsbäckars förenande torde upprorets framgång i hela Ryssland vara beroende mer än av något annat. Det råder intet tvivel om att en sådan kampanledning som dumans upplösning i hög grad bidrager till detta förenande, ty den mest efterblivna delen av bönderna (följaktligen också av hären, som huvudsakligen består av bönder) fäste stora förhoppningar vid duman.

Härav följer slutsatsen : just dumans upplösning måste i högsta grad utnyttjas som anledning att koncentrera agitationen på maningen till allmänt folkuppror. Sambandet mellan den politiska strejken och upproret måste klargöras. Alla ansträngningar måste inriktas på att förena arbetarna, bönderna, matroserna och soldaterna samt leda dem gemensamt till aktiv, väpnad kamp.

Slutligen måste man också då man talar om rörelsens form särskilt nämna böndernas kamp. Här är sambandet mellan strejken och upproret särskilt klart. Likaså är det klart, att upprorets mål här inte endast måste vara det fullständiga förstörandet eller avlägsnandet av alla slags lokala myndigheter och deras ersättande med nya, med folkmyndigheter (det gemensamma målet för varje uppror, likgiltigt om det är i staden, på landsbygden, inom militären o. s. v.) utan också *godsägarnas fördrivande och beslagttagandet av deras jord*. Redan före den konstituerande nationalförsamlingens beslut måste bönderna utan tvivel sträva efter att *faktiskt* upphäva storgodsägarnas jordinnehav. På detta behöver man inte slösa många ord, ty det är säkerligen ingen som föreställer sig ett bondeuppror utan räfst med godsägarna och beslagttagande av deras jord. Det är klart att ju mera medvetet och bättre organiserat detta uppror blir, desto sällsyntare skall de fall bli, då hus, egendom, boskap o. s. v. förstöres. Ur militär synpunkt är förstörelse, som tjänar bestämda militära syften – t. ex. nedbrännande av hus och ibland också av inventarier – en fullt berättigad och ibland t. o. m. absolut nödvändig åtgärd. Endast pedanter (eller folkförrädare) kan särskilt beklaga, att bönderna ständigt tillgriper sådana medel. Men det tjänar ingenting till att dölja för sig själv att förstörandet av inventarier ibland endast är ett resultat av bristande organisation, av oförmåga att *tillägna sig* och behålla fiendens egendom i stället för att förstöra den – eller ett resultat av *svaghet*, då den stridande *tar hämnd* på fienden, emedan han inte har kraft att *förinta*, att trampa ned honom. Vi måste självfallet i vår agitation på allt sätt klargöra för bönderna å ena sidan det fullt berättigade och nödvändiga i en *skoningslös* kamp med fienden – ända till förstörande av hans egendom – men å andra sidan visa att det är beroende av organisationsgraden, om man skall kunna uppnå en betydligt förnuftigare och fördelaktigare utgång: att utrota fienden (godsägarna och ämbetsmännen, särskilt polisen) och överlämna all egendom i folkets eller i böndernas ägo utan något (eller med minsta möjliga) förstörande av denna egendom.

IV

I närmaste samband med frågan om kampformen står frågan om kampens *organisation*.

Även i detta avseende har den stora historiska erfarenheten från månaderna oktober–december 1905 lämnat outplånliga spår i den nuvarande revolutionära rörelsen. Arbetardeputerades sovjetter och med dem analoga organisationer (bondekommittéer, järnvägsmannakommittéer, soldatdeputerades sovjetter o. s. v.) åtnjuter en oerhörd och välförtjänt auktoritet. För närvarande torde det inte vara lätt att finna en socialdemokrat eller en revolutionär från andra partier och riktningar, som inte i allmänhet skulle vara sympatiskt stämd gentemot sådana organisationer och i synnerhet rekommendera att i nuvarande ögonblick bilda sådana.

På denna punkt ges det väl knappast några meningsskiljaktigheter eller åtminstone inga i någon mån allvarliga meningsskiljaktigheter. Därför behöver vi inte dröja speciellt vid denna fråga.

Det finns dock en sida av saken, som man särskilt uppmärksamt måste sysselsätta sig med, emedan den särskilt ofta ignoreras. Saken är den, att den roll som arbetardeputerades sovjeterna (för korthetens skull skall vi tala om dem, då de är *typiska* för alla organisationer av denna art) spelade under de stora oktober- och decemberdagarna, omgett dessa organisationer med en sådan tjusning, att man ofta behandlar dem som en fetisch. Man inbillar sig, att dessa organ ständigt och under alla förhållanden är "nödvändiga och tillräckliga" för den revolutionära massrörelsen. Härav framgår det kritiklösa förhållandet då det gäller att välja ögonblicket för att bilda sådana organisationer, då det gäller de reella betingelserna för framgången av deras verksamhet.

Erfarenheten från oktober–december har i detta avseende gett de mest lärorika finger-visningar. Arbetardeputerades sovjeterna är *organ för den omedelbara masskampen*. De uppstod som organ för *strejkkampen*. Under nödvändighetens tryck blev de mycket snart organ för den *allmänna revolutionära kampen* mot regeringen. Till följd av händelsernas utveckling och övergången från strejk till uppror förvandlades de *oemotståndligt till organ för upproret*. Att en hel rad "sovjeterna" och "kommittéer" i december spelade just en sådan roll är ett absolut obestridligt faktum. Och händelserna har på det mest åskådliga och övertygande sätt visat, att i en kamptid dessa organs kraft och betydelse helt är beroende av upprorets kraft och framgång.

Det är inte någon slags teori, inga uppmaningar av vem det vara må, ingen taktik, som tänkts ut av någon, ingen partidoktrin, utan händelsernas kraft som låtit dessa partilösa massorgan inse upprorets nödvändighet och gjort dem till organ för upproret.

Att bilda sådana organ betyder också i dag att skapa organ för upproret; att uppmana till att bilda dem betyder att uppmana till uppror. Det vore den oförlåtligaste kortsynthet och den allra sämsta politik att glömma detta eller att skymma undan det för de breda folkmassorna.

Om det är så, och utan tvivel är det så, så följer härav också den slutsatsen att "sovjeterna" och dylika massorganisationer ännu *inte* är *tillräckliga* för upprorets organiserande. De är nödvändiga för att sammansluta massorna, för att förena dem till kamp, för att förmedla till dem de av partiet uppställda (eller av partierna gemensamt utarbetade) parollerna för den politiska ledningen, för att intressera massorna, väcka dem och dra dem med i kampen. Men de är inte tillräckliga för att organisera de *direkta stridskrafterna*, för att *organisera upproret* i ordets egentliga betydelse.

En liten illustration. Arbetardeputerades sovjeterna har inte sällan betecknats som arbetarklassens parlament. Men ingen enda arbetare kommer att samtycka till att inkalla *sitt* parlament för att utlämna det i polisens händer. Envar inser nödvändigheten av att genast *organisera en kraft*, en *militärorganisation* till försvar för sitt "parlament", en organisation i form av avdelningar av beväpnade arbetare.

Nu då regeringen på grund av erfarenheten grundligt övertygat sig om, vart "sovjeterna" leder och vad det är för organisationer, då den väpnat sig till tänderna och endast väntar på att sådana organisationer skall bildas, för att överfalla fienden utan att ge den tid att besinna sig och utveckla sin verksamhet – nu måste vi i vår agitation skapa full klarhet över att det är nödvändigt att se nyktert på tingen, nödvändigt att vid sidan av sovjeternas organisation skapa en *militärorganisation* till deras försvar, för att genomföra det uppror, utan vilket alla slags sovjeterna och alla slags valda folkrepresentanter kommer att vara maktlösa.

Dessa – om man så får uttrycka sig – ”militära organisationer” om vilka vi talar, får inte sträva efter att omfatta massan genom dess valda representanter, utan massan av de omedelbara deltagarna i gatustriderna och inbördeskriget. Dessa organisationer måste som sin understa cell ha mycket små, lösa föreningar, tiomanna-, femmanna- eller måhända rent av tremannagrupper. Man måste på det kraftigaste propagera den tanken, att en kamp nalkas, i vilken *varje* hederlig medborgare är skyldig att offra sig och kämpa mot folkets förtryckare. Mindre formalitet, mindre omständlighet, mera enkelhet i organisationen, som måste besitta maximum av rörlighet och smidighet. Alla som vill kämpa för frihetens sak måste oförtövat sammansluta sig i aktiva ”femmannagrupper” – lösa föreningar av personer inom ett yrke, inom en fabrik, eller personer som förenas genom kamratskap, partiliv eller slutligen helt enkelt genom en gemensam boplats (samma by, samma hus i en stad eller samma lägenhet). Dessa föreningar måste omfatta såväl partimedlemmar som partilösa och sammanknytas genom en omedelbar revolutionär uppgift: upproret mot regeringen. Dessa föreningar måste bildas på den bredaste grundval och ovillkorligen innan man erhållit vapen, *oberoende* av vapenfrågan.

Ingen partiorganisation kommer att ”beväpna” massorna. Men däremot kommer massornas organiserande i lättroliga små kampföreningar att vara av största nytta i aktionsögonblicket, då det gäller att skaffa vapen.

Lösa kampgrupper, ”drusjiner”, för att använda det uttryck, som blivit så berömt genom de stora decemberdagarna i Moskva, kommer att i utbrottets ögonblick göra en kolossal nytta. En kampgrupp, som kan skjuta, kommer att avväpna poliskonstapeln, kommer plötsligt att överfalla en patrull, kommer att skaffa sig vapen. En kampgrupp, som inte kan skjuta eller som inte förmått skaffa sig vapen, kommer att hjälpa till att bygga barrikader, att göra spanartjänst, organisera förbindelseväsendet, locka fienden i bakhåll, att antända hus, som fienden håller besatta, besätta lägenheter, som kan bli till stödjepunkter för de upproriska – kort sagt – lösa föreningar av personer, som är beslutna att slåss på liv och död, som förträffligt känner trakten och står i intimaste kontakt med ortsbefolkningen, kan utföra tusentals av de mest olikartade uppdrag.

Må maningen till organisering av sådana lösa kampgrupper ljuda i varje fabrik, i varje fackförening, i varje by. Personer som väl känner varandra, bildar dem på förhand. Personer som inte känner varandra, bildar den dag kampen bryter ut eller omedelbart innan kampen börjar fem- och tiomannagrupper på kampplatsen, ifall tanken på att bilda sådana föreningar vinner en bred spridning och verkligen omfattas av massan.

I närvarande stund, då dumans upplösning väckt alltjämt nya skikt, kan man ofta få höra de mest revolutionära uttalanden och förklaringar av enkla representanter för den minst organiserade befolkningen, småfolket i städerna, som till sin allmänna fysionomi står ”svart-hundradena” närmast. Vi skall därför dra försorg om att de alla får kännedom om de framskridna arbetarnas och böndernas beslut att snarast gå till kamp för jord och frihet, så att de alla inser nödvändigheten av att bilda kampgrupper, så att de alla blir fast övertygade om att upproret är oundvikligt och att det är ett folkuppror. Då skall vi uppnå – och det är alls ingen utopi – att det i varje större stad inte endast skall finnas hundratals kampgruppsmedlemmar, som fallet var i Moskva i december, utan tusen och åter tusen. Och då kommer *inga kulsprutor att hålla stånd*, som man sade i Moskva, i det man hänvisade till att kampgrupperna där till sitt väsen och sin sammansättning inte var tillräckligt massomfattande, inte stod folket tillräckligt nära.

Således: organisation av arbetardeputerades sovjeter, bondekommittéer och analoga organisationer, vilka skall bildas överallt, därjämte den bredaste propaganda och agitation för

nödvändigheten av ett samtidigt uppror, omedelbart förberedande av krafterna till upproret samt för organisering av mass-friskaror, av kampgrupper.

*

P. S. Föreliggande kapitel var redan skrivet, då vi fick kännedom om en ny ”vändning” i CK:s paroller: för duman som *organ för* Konstituerande församlingens *inkallande*.

Organisationsfrågan kompletteras följaktligen genom frågan om bildandet av en provisorisk revolutionär regering, ty en sådan skulle i själva verket den institution vara, som verkligen vore i stånd att inkalla Konstituerande församlingen. Man får bara inte – som våra kadetofiler så gärna gör – glömma att provisoriska regeringen framför allt är ett *organ för upproret*. Vill den hänsovna duman vara ett *organ för upproret*? Vill kadeterna vara ett organ för upproret? Var så goda, mina herrar! I *kampen* gläder vi oss över varje bundsförvant från den borgerliga demokratin. Om förbundet med er till och med – förlåt oss! – inte skulle vara något annat för oss än vad förbundet med Frankrike är för Ryssland (d. v. s. en penningkälla), så skulle det också i detta fall glädja oss mycket; vi är realpolitiker, mina herrar. Men om ert, kadeternas, deltagande i upproret är en enkel och tom mensjevnikisk dröm – så skall vi endast säga: vilka små och småaktiga drömmar ni hänger er åt, kamrater mensjeviker. Bara ni nu inte faller offer för er ”olyckliga kärlek” till kadeterna, som inte är i stånd att besvara er lidelse . . .

Frågan om den provisoriska regeringen har redan upprepade gånger teoretiskt klargjorts. Det är bevisat, att socialdemokraterna kan delta. Men vad som nu är av större intresse, det är en annan, av oktober–decemberhändelserna *föranledd praktisk* behandling av denna fråga. Arbetardeputerades o. s. v. sovjeterna var dock i *verkligheten* embryot till den provisoriska regeringen; makten skulle *oundvikligen* ha tillfallit dem ifall upproret hade segrat. Tyngdpunkten måste läggas just på studiet av dessa historiskt givna embryoorgan för den nya makten, studiet av betingelserna för deras arbete och *deras framgång*. Det är i nuvarande ögonblick aktuella, det är intressantare än att syssla med ”allmänna” gissningar om den provisoriska revolutionära regeringen.

V

Det återstår oss nu att granska frågan om tidpunkten för aktionen. Den ömma kärleken till kadetduman framkallade inom socialdemokratins högerflygel krav på omedelbar aktion. Denna idé har lidit ett strålande fiasko. Massan av arbetarklassen och stadsbefolkningen överhuvud har genom sitt förhållande visat, att den uppfattar eller känner lägets allvar. I verkligheten väntar den naturligtvis alls inte någon kamp för duman utan för den gamla maktens *störtande*. Kampens uppskjutande var ett resultat av den allmänna stämningen, av önskan att förbereda sig till den verkligt avgörande och förtvivalade kampen, att uppnå enhetlighet i aktionerna.

Det är möjligt och måhända i högsta grad sannolikt, att den nya kampen kommer att flamma upp lika spontant och oväntat som de tidigare striderna på grund av den växande förbittringen och ett av de oundvikliga utbrotten. Om detta skulle bli fallet, om ett sådant förlopp av utvecklingen visar sig vara oundvikligt, så behöver vi inte befatta oss med frågan om tidpunkten för aktionen, då består vår uppgift i att tiofaldiga agitationen och det organisatoriska arbetet i alla ovan angivna riktningar.

Måhända kommer dock händelserna att av oss ledare kräva fastställande av tidpunkten för aktionen. Om det går så, skulle vi råda till att fastställa tidpunkten för aktionen i hela Ryssland, för strejken och upproret till slutet av sommaren eller början av hösten, till mitten eller slutet av augusti. Det skulle vara av stor vikt att kunna utnyttja byggnadssäsongen i städerna och avslutandet av höstarbetet på landet. Om man kunde lyckas uppnå en överenskommelse mellan *alla* inflytelserika revolutionära organisationer och föreningar

rörande tidpunkten för aktionen, så vore inte den möjligheten utesluten, att man kunde genomföra den på fastställd tid. Det skulle vara en stor fördel om kampen började samtidigt i hela Ryssland. Det skulle antagligen inte ens vara någon olycka, ifall regeringen vore underrättad om tidpunkten för strejken; det är ju inte fråga om någon sammansvärjning, intet militärt anfall, som måste genomföras plötsligt. Militären skulle antagligen överallt i Ryssland vara särskilt demoraliserad, om den vecka efter vecka oroades av tanken på att kampen är oundviklig och ständigt hölls under vapen, medan alla möjliga organisationer tillsammans med en massa ”partilösa” revolutionärer allt enhetligare bedrev sin agitation. Även inflytelserika socialdemokrater och trudoviker i duman skulle kunna bidra till den samtidiga aktionens framgång.

Enstaka och fullständigt onyttiga utbrott, som ”myterier” av soldater och hopplösa bondeuppror, skulle måhända kunna förhindras, om hela det revolutionära Ryssland trodde på det oundvikliga i denna stora gemensamma strid.

Vi upprepar dock, att detta är möjligt endast ifall fullständig enighet mellan *alla* inflytelserika organisationer uppnås. I annat fall återstår den gamla vägen, den spontant växande förbittringens väg.

VI

Vi gör en kort sammanfattning.

Dumans upplösning innebär ett fullständigt återvändande till självhärskardömet. Möjligheten för en samtidig aktion i hela Ryssland växer. Sannolikheten för att alla deluppror smälter samman till ett allmänt uppror blir allt större. Som aldrig förr känner de breda befolkningsskikten, att den politiska strejken och upproret är oundvikliga som kamp om makten.

Vår uppgift är att utveckla den bredaste agitation för upproret i hela Ryssland, att klargöra dess politiska och organisatoriska uppgifter, uppbjuda alla krafter för att alla skall inse dess oundviklighet, inse möjligheten av en allmän anstorm och inte längre gå till ”revolt”, till ”demonstration”, inte till enkla strejker och kravaller, utan till kamp om makten, till kamp för att störta regeringen.

Hela läget är gynnsamt för uppfyllandet av denna uppgift. Proletariatet bereder sig att träda i spetsen för kampen. Den revolutionära socialdemokratin står inför den ansvarsfulla, svåra, men stora och tacksamma uppgiften att bistå arbetarklassen som förtruppen för upproret i hela Ryssland.

Detta uppror kommer att störta självhärskardömet och skapa en verkligt maktägande folkrepresentation, d. v. s. den Konstituerade församlingen.

P. S. Denna artikel är skriven *före* Sveaborgsupprorets början.

Juli 1906

Publicerad som broschyr i augusti 1906

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Lenin om parlamentariska val](#)